

Ebelik öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki hakkındaki görüş ve tutumları

Views and attitudes of midwife students on premarital sex

Saadet Gonca Mavi Aydoğdu¹, Betül Uzun², Duygu Murat Öztürk³

ÖZ

AMAÇ: Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

GEREÇ ve YÖNTEM: Tanımlayıcı nitelikteki araştırma, 2017-2018 öğretim yılı/bahar yarıyılında Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik bölümü öğrencileriyle yürütülmüştür (N=86). Veriler araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanan, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüş ve tutumlarını değerlendiren iki form kullanılarak toplanmış ve SPSS paket programında analiz edilmiştir.

BULGULAR: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20,08±2,18 yıldır. Öğrencilerin %68,6'sı cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu, %58,14'ü cinsellikle ilgili bilgileri yazılı/görsel basından edindiklerini, %79,07'si cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşamadığını, %87,2'si dini inançlarının cinsel deneyim yaşamalarına engel olabileceğini ifade etmiştir. Öğrencilerin cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri ile sınıfları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,000): 1. sınıfların %43,33'ü, 2. sınıfların %65'i, 3. sınıfların %83,33'ü ve 4. sınıfların %100'ü cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmiştir.

SONUÇ: Öğrenciler cinsellikle ilgili konularda karar verebilme, kararlarının sorumluluğunu üstlenebilme, karşılaştığı sorunlara profesyonelce davranabilme, gerektiğinde destek alabilme gibi konularda güçlendirilmeli ve toplumsal değer yargılarının, verecekleri hizmeti etkilememesi amacıyla cinsel sağlıkla ilgili gereksinimleri saptanmalı, öğrencilere gereksinim duydukları konulara yönelik eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: evlilik dışı cinsel ilişki, görüş, öğrenci, tutum

ABSTRACT

OBJECTIVES: This study was carried out in order to determine the opinions and attitudes of midwifery students on non-marital sexual intercourse.

MATERIAL and METHODS: The descriptive research was carried out with the students of midwifery department of the Faculty of Health Sciences of Amasya University in 2017-2018 academic year/spring semester (N=86). The data were collected by using two forms which were prepared by the researchers by using the literature and evaluating their opinions and attitudes about the socio-demographic characteristics of the students and out-of-marriage sexual intercourse and analyzed in SPSS package program.

RESULTS: The mean age of the students was 20.08±2.18 years. It was determined that 68.6% of the students had sufficient information about sexual intercourse, 58.14% of the students got written information from the related information, 79.07% of them could not speak comfortably with their family and 87.2% stated that their religious beliefs may prevent them from having sexual experiences. There was a significant difference between the knowledge levels of students about sex and their class (p=0.000): 43.33% of the first class, 65% of the second class, 83.33% of the third class and 100% of the fourth class have enough knowledge about sexual intercourse.

CONCLUSION: Students can be strengthened in matters such as deciding on relevant issues, taking responsibility for their decisions, acting professionally with the problems they are facing, receiving support for their needs, and affecting the value of the social value judgments. Sexual health related needs should be identified and trainings should be given to the subjects that students need.

Keywords: premarital sex, opinion, student, attitude

GİRİŞ

Gençlik dönemi sağlık alışkanlıklarının ve cinsel davranışların şekillenmeye başladığı, erişkin dönem yaşam tarzının belirlendiği özel bir dönemdir.^[1-5] Bu dönemde

Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Amasya, Türkiye

Yazışma Adresi/ Correspondence:

Saadet Gonca Mavi Aydoğdu
Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 05000 Amasya, Türkiye
Tel. +90 553 635 60 93
E-mail: goncamavi38@gmail.com

Geliş/ Received: 28.01.2019

Kabul/ Accepted: 07.03.2019

gençler, yaşadıkları toplumun değerlerini ve kurallarını benimseyerek davranışlarına yansıtırlar.^[2,5-8] Gençler için yeni bir yaşam tarzının başlangıcı olan üniversite dönemi aileden ayrılma, sosyal destek faktörlerinin yetersizliği, arkadaş ortamında kabul görme isteği gibi nedenlerle farklı yaşantılara ve güvenli olmayan davranışlara açıktır.^[2,4,7,9-11] Yine bu dönemde cinsel konulardaki bilgi eksikliği, üniversite çağındaki gençleri riskli cinsel davranışlara yöneltebilir.^[4-7,12-13]

Cinsel yönden aktif birçok kişi, ilk cinsel deneyimlerini yeterli bilgiye sahip olmadıkları genç yaşlarda yaşamaktadır.^[7,14,15] Erken ve bilinçsiz yaşanan cinsel ilişki; cinsel yolla

bulaşan hastalıklar/genital yol enfeksiyonları, HIV/AIDS, istenmeyen gebelikler ve sağlıksız düşüklükler gibi istenmeyen sonuçlara yol açmaktadır.^[7,11,12,15-19] Bu riskleri önlemek için gençlerin cinsellikle ilgili konularda sorumluluk bilincinin artırılması gerekmektedir.^[9,20,21]

Ülkemizde eğitim ve kültür düzeyi farklı birçok aile cinsellik konusunda geleneksel davranışlarını sürdürmekte, cinsellikle ilgili konuları tabu olarak görmekte ve çocukları ile bu konuları konuşmaktan çekinmektedir.^[4,7,10,15,22] Dolayısıyla bekâr gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı gereksinimleri göz ardı edilmektedir.^[17,22,23] Cinsel sağlık/üreme sağlığı hizmetlerinden yeterince yararlanamayan gençler, cinsellikle ilgili yeterli ve doğru bilgi alamadıklarında cinselliklerini gizlilik içerisinde yaşamaktadır.^[2,12,13] Sağlık profesyonellerinin mesleki yaşantılarına toplumsal değer yargularını yansıtmaları, sunulan hizmetin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.^[5,15,20] Bu hizmetlerin kalitesini artırmak için, geleceğin sağlık çalışanları olan ebelik öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüş ve tutumlarını bilmek önemlidir.^[3-5,7,8,20] Bu doğrultuda planladığımız çalışma, sağlık bilimleri fakültesi ebelik bölümü öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüşlerini belirlemek ve toplumsal değer yargularını mesleki yaşantılarına yansıtılmaları konusunda farkındalık yaratmak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüş ve tutumlarını inceleyen tanımlayıcı bir araştırmadır.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik bölümünde öğrenimlerini sürdüren 86 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, bütün ebelik öğrencilerine ulaşılmıştır.

Veri toplama araçları

Anket formu, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüş ve tutumlarını değerlendiren iki formdan oluşmaktadır. Soru formları araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak oluşturulmuştur.^[2,5,7-8,12-13,20,22]

***Kişisel Bilgi Formu:** Bu form, ebelik bölümü öğrencilerinin bazı sosyo-demografik özelliklerini belirlemek

amacıyla hazırlanmıştır. Formda araştırmaya katılan öğrencilerin yaşı, sınıfı, medeni durumu, anne-baba eğitimi, aile tipi, cinsel konulardaki bilgi düzeyleri, cinsellikle ilgili bilgi edinme yolları ve cinsellikle ilgili konularda aileleri ile olan iletişimlerini nasıl değerlendirdiklerine yönelik toplam 14 soru yer almaktadır.

****Öğrencilerin Evlilik Dışı Cinsel İlişki Hakkındaki Görüş ve Tutumlarını Değerlendirme Formu:** Bu form, ebelik öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişkiye ve bekâretin önemine ilişkin görüş ve tutumlarını tanımlamaya yönelik hazırlanan 11 önermeden oluşmaktadır.

Verilerin toplanması

Araştırmanın verileri 05–09 Mart 2018 tarihlerinde, derslere devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden toplanmıştır. Soru formu dağıtılmadan önce öğrencilere araştırmanın amacı açıklanmış, kişisel bilgilerinin gizli tutulacağına dair gerekli açıklama yapılmış ve onam formu okutulmuş sözel onamları alınmıştır. Veri toplama formları sınıf ortamında 5–10 dakikalık sürelerde doldurulmuştur.

Verilerin değerlendirilmesi

Bu çalışmada elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Değişkenlerin normal dağılımdan gelme durumları araştırılırken Kolmogorov-Smirnov testinden yararlanılmıştır. Nominal değişkenlerin grupları arasındaki ilişkiler incelenirken Ki-Kare analizi uygulanmıştır. 2x2 tablolarda gözlemlenen beklenen değerlerin yeterli hacme sahip olmaması durumlarında Fisher's Exact Test kullanılmış olup, RxC tablolarda ise Monte Carlo Simülasyonu yardımıyla Pearson Ki-Kare analizi uygulanmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmanın küçük bir örneklem grubunda yapılması ve öğrencilerin cinsel bilgi düzeyini ölçen ölçüm aracının kullanılmaması araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilmektedir.

Araştırmanın etik yönü

Çalışmanın uygulanabilmesi için 06/12/2017 tarih ve E. 29044 sayılı kurum izni ile 01/03/2018 tarih ve E. 5711 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Araştırmaya katılmayı gönüllülük esasına göre kabul eden öğrenciler, araştırmanın amacı ve uygulanması hakkında bilgilendirilmiş ve sözel onamları alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,08 \pm 2,18$ yıl olup, %34,88'i 1.sınıf ve %96,51'i bekârdır. Öğrencilerin %40,7'si yaşamının çoğunu ilde geçirmiştir. Öğrencilerin %62,79'unun annesi, %38,37'sinin babası ilkokul mezunudur. Öğrencilerin %79,07'sinin aile yapısı çekirdek ailedir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Yaş Ortalaması (Ort \pm SS)	20,08 \pm 2,18	
Sınıf		
1. Sınıf	30	34,88
2. Sınıf	20	23,26
3. Sınıf	18	20,93
4. Sınıf	18	20,93
Toplam	86	100,00
Medeni Durumu		
Evli	1	1,16
Bekar	83	96,51
Nişanlı/Sözlü	2	2,33
Toplam	86	100,00
Yaşamının Çoğunluğunu Geçirdiği Yer		
İl	35	40,70
İlçe	30	34,88
Köy	21	24,42
Toplam	86	100,00
Anne Eğitim Durumu		
Okur-Yazar Değil	4	4,65
İlkokul	54	62,79
Ortaokul	13	15,12
Lise	13	15,12
Üniversite ve Üzeri	2	2,33
Toplam	86	100,00
Baba Eğitim Durumu		
Okur-Yazar Değil	0	0,00
İlkokul	33	38,37
Ortaokul	25	29,07
Lise	20	23,26
Üniversite ve Üzeri	8	9,30
Toplam	86	100,00
Aile Yapısı		
Çekirdek Aile	68	79,07
Geniş Aile	17	19,77
Parçalanmış Aile	1	1,16
Toplam	86	100,00

Öğrencilerin %68,6'sı cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu, %79,07'si cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %58,14'ü cinsellikle ilgili bilgileri yazılı/görsel basından, %50'si okuldan, %44,19'u sağlık personelinden ve %18,6'sı aileden edindiklerini ifade etmiştir. Öğrencilere cinsel deneyim yaşanmasına engel olan faktörler sorulduğunda ise, %87,2'si dini inançların, %50'si kültürel

değerlerin ve %41,9'u bekâretini kaybetme korkusunun etkileyebileceğini düşündükleri bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin cinsel ilişki konusunda bilgi kaynakları, deneyim yaşamalarına neden ve engel olan faktörler

	Sayı	%
Cinsel İlişki Hakkında Bilgi Düzeyi		
Yeterli Bilgiye Sahibim	59	68,60
Yeterli Bilgiye Sahip Değilim	27	31,40
Toplam	86	100,00
Cinsellikle İlgili Konuları Ailesi ile Konuşabilme Durumu		
Evet, Konuşurum	18	20,93
Hayır, Konuşamam	68	79,07
Toplam	86	100,00
Cinsel İlişki Hakkında Nereden ya da Kimden Bilgi Alırsınız?		
Sağlık Personeli	Evet	38 44,19
	Hayır	48 55,81
	Toplam	86 100,00
Okul	Evet	43 50,00
	Hayır	43 50,00
	Toplam	86 100,00
Aile	Evet	16 18,60
	Hayır	70 81,40
	Toplam	86 100,00
Yazılı/Görsel Basın (İnternet, Medya)	Evet	50 58,14
	Hayır	36 41,86
	Toplam	86 100,00
Cinsel Deneyim Yaşamanıza Engel Olan Faktörler Nelerdir?		
Dini İnançlar	Evet	75 87,20
	Hayır	11 12,80
	Toplam	86 100,00
Kültürel Değerler	Evet	43 50,00
	Hayır	43 50,00
	Toplam	86 100,00
Aile Baskısı	Evet	27 31,40
	Hayır	59 68,60
	Toplam	86 100,00
Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklara Yakalanma Korkusu	Evet	19 22,10
	Hayır	67 77,90
	Toplam	86 100,00
Gebe Kalma Endişesi	Evet	26 30,20
	Hayır	60 69,80
	Toplam	86 100,00
Karşı Cinsle Güvensizlik	Evet	24 27,90
	Hayır	62 72,10
	Toplam	86 100,00
Terkedilme Kaygısı	Evet	24 27,90
	Hayır	62 72,10
	Toplam	86 100,00
Bekâretini Kaybetme Korkusu	Evet	36 41,90
	Hayır	50 58,10
	Toplam	86 100,00
Gelecekte Cinsel Yaşamda Sorunlara Yol Açacağı Endişesi	Evet	26 30,20
	Hayır	60 69,80
	Toplam	86 100,00

Tablo 3'te öğrencilerin evlilik dışı cinsel ilişki hakkındaki görüş ve tutumlarına yer verilmiştir. Öğrencilerin "Evlilik öncesi cinsel ilişkide kadın ve erkeğin sorumlulukları eşittir" önermesine %91,86'sı, "Evlilik dışı cinsel ilişki bizim ahlaki ve kültürel değerlerimize zarar verir" önermesine %75,58'i, "Basın ve yayın organları cinselliği özendirir" önermesine %74,42'si katılırken, "Erkekler evlenmeden önce cinsel ilişkiye girebilir" önermesine %87,21'i, "Evleneceğim kişinin daha önce cinsel birlikteliğinin olması beni rahatsız etmez" önermesine %70,93'ü ve "Erkekler bekâreti bozulmamış kızlarla evlenmelidir" önermesine %65,12'si katılmadıklarını ifade etmiştir (n=86).

Tablo 4'te öğrencilerin yaşlarına ve sınıflarına göre bazı değişkenlerin karşılaştırılmasına yer verilmiştir. Öğrencilerin

sınıfı ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile konuşabilme durumu (p=0,176) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Öğrencilerin sınıfları ile cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,000). 1. sınıfların %43,33'ü, 2. sınıfların %65'i, 3. sınıfların %83,33'ü ve 4. sınıfların %100'ü cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin yaşı ile cinsellikle ilgili konuları ailesi ile konuşabilme durumu (p=0,432) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05). Öğrencilerin cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri ile yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,000). Çalışmamızda 18 yaşında olan öğrencilerin %50'si, 19 yaşında olan öğrencilerin %45'i, 20 yaşında olan öğrencilerin

Tablo 3. Öğrencilerin evlilik dışı cinsel ilişki hakkındaki görüş ve tutumları (N=86)

Önergeler	Katlıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kişiler evlenmeden önce birbirlerini cinsel yönden tanımalıdır.	30	34,88	44	51,16	12	13,95
Erkekler evlenmeden önce cinsel ilişkiye girebilir.	4	4,65	75	87,21	7	8,14
Kadın evlendiğinde bakire olmalıdır.	46	53,49	22	25,58	18	20,93
Kadının bakireliği erkeğin kadına olan güvenini pekiştirir.	34	39,53	42	48,84	10	11,63
Evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmak kişinin saygınlığını artırır.	48	55,81	20	23,26	18	20,93
Erkekler bekâreti bozulmamış kızlarla evlenmelidir.	18	20,93	56	65,12	12	13,95
Evlilik dışı cinsel ilişki bizim ahlaki ve kültürel değerlerimize zarar verir.	65	75,58	12	13,95	9	10,47
Evlilik öncesi cinsel ilişkide kadın ve erkeğin sorumlulukları eşittir.	79	91,86	5	5,81	2	2,33
Basın ve yayın organları cinselliği özendirir.	64	74,42	6	6,98	16	18,60
Evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunduğunu bildiğim kişilerle arkadaşlık etmek istemem.	15	17,44	56	65,12	15	17,44
Evleneceğim kişinin daha önce cinsel birlikteliğinin olması beni rahatsız etmez.	8	9,30	61	70,93	17	19,77

Tablo 4. Öğrencilerin yaşlarına ve sınıflarına göre bazı değişkenlerin karşılaştırılması

		Sınıfı										Ki Kare Testi	
		1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf		Toplam			
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Ki Kare	P
Cinsel İlişki Hakkında Bilgi Düzeyi	Yeterli Bilgiye Sahibim	13	43,33	13	65,00	15	83,33	18	100,00	59	68,60	19,066	0,000
	Yeterli Bilgiye Sahip Değilim	17	56,67	7	35,00	3	16,67	0	0,00	27	31,40		
	Toplam	30	100,00	20	100,00	18	100,00	18	100,00	86	100,00		
		Yaşı										Ki Kare Testi	
		18 Yaş		19 Yaş		20 Yaş		21+ Yaş		Toplam			
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Ki Kare	P
Cinsel İlişki Hakkında Bilgi Düzeyi	Yeterli Bilgiye Sahibim	10	50,0	9	45,0	13	76,5	27	93,1	59	68,6	16,1	0,000
	Yeterli Bilgiye Sahip Değilim	10	50,0	11	55,0	4	23,5	2	6,9	27	31,4		
	Toplam	20	100,0	20	100,0	17	100,0	29	100,0	86	100,0		

%76,5'i, 21 ve üzeri yaşta olan öğrencilerin %93,1'i cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını belirtmişlerdir (n=86).

Öğrencilerin yaşadıkları yer ile cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri (p=0,622) ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabilme (p=0,308) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Öğrencilerin anne eğitim durumu ile cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri (p=0,303) ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabilme (p=0,851) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamakla birlikte, annesi ilkököl ve altı mezunu olanların %18,97'sinin, ortaokul mezunu olanların %23,08'inin, lise ve üzeri mezunu olanların %26,67'sinin cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabildiği belirlenmiştir (p>0,05). Öğrencilerin baba eğitim durumu ile cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri (p=0,841) ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabilme (p=0,668) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Öğrencilerin aile yapısı ile cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri (p=0,705) ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabilme (p=0,809) değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamakla birlikte, çekirdek aile ile yaşayanların %66,18'inin, geniş aile ile yaşayanların %76,47'sinin ve parçalanmış aile ile yaşayanların %100'ünün cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahibi oldukları belirlenmiştir (p>0,05).

Öğrencilerin cinsel ilişki hakkındaki bilgi düzeyleri ve cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşabilme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamakla birlikte, cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu ifade edenlerin %76,27'si cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşamadıklarını belirtmiştir (p=0,346).

TARTIŞMA

Gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığına yönelik sorunları her geçen gün artmaktadır.^[24,25] Gençler yeni davranışları denemeye açık olduklarından evlilik dışı cinsel ilişki konusunda risk altındadır.^[2,17,18,26] Yapılan çalışmalar gençlerin cinsel yaşamlarının aktif olduğunu ve cinsel ilişkiye yönelik bilgilerinin eksik olduğunu göstermektedir.^[20,24,27] Karabalutlu ve Kılıç'ın^[8] 2007–2008 öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu ve Sağlık Yüksekokulunda öğrenim gören ve dördüncü sınıf da olan toplam 155 öğrenci ile yaptığı çalışmada; öğrencilerin %71'inin gelirin giderini karşıladığı, %96'sının bekâr

olduğu, %74,2'sinin sevgilisi/partneri olduğu ve arkadaşlıklarının %51,5'inin sosyal boyutta, %36,1'inin duygusal/romantik boyutta ve %12,4'ünün ise daha özel şeyleri paylaştıkları ileri boyutta olduğu bulunmuştur.

Gençlerin cinsel konulardaki bilgi düzeyleri gelecekteki cinsel yaşamlarını ve aile hayatlarını yakından etkilemektedir.^[22] Çalışmamıza katılan öğrencilerin %68,6'sı cinsel ilişki hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtmiştir. Metin^[28] isimli araştırmacının 165 kadın (%49,1) ve 171 erkek (%50,9) öğrenci ile yapmış olduğu bir çalışmada, öğrencilerin %63,4'ü cinsel sağlık ile ilgili bilgi düzeylerini yeterli bulduklarını ifade etmiştir. Gençlerin cinsellikle ilgili konularda bilinçlenmesi ve konuya ilişkin gereksinimlerinin karşılanması, ülkemizde eğitim ve sağlık politikası olarak benimsenmelidir.

Gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında farklı kaynaklardan bilgi edindikleri bilinmektedir.^[7,18,20] Evcili ve arkadaşlarının^[7] 181 ebelik öğrencisi ile yaptığı bir çalışmada öğrencilerin cinsellikle ilgili bilgi edindikleri kaynaklar; %66,3 ile kitap/gazete/dergi, %60,8 ile arkadaş ve %38,7 ile öğretmen olarak sıralanmaktadır. Civil ve ark.'nın^[22] çalışmasında öğrencilerin cinsel sağlık/üreme sağlığına yönelik bilgi alma durumları sorgulandığında, %41,6'sı yeterli düzeyde bilgi aldığını belirtmiş, bilgi kaynağı olarak da %21 oranıyla ilk sırada arkadaş ve akrabayı göstermiştir. Karabalutlu ve Kılıç'ın^[8] cinsel sağlık/üreme sağlığı ile ilgili yaptığı çalışmada öğrencilerin %91,9'u herhangi bir kişiden bilgi aldığını, %47,6'sı bilgi kaynağı olarak en fazla kitap, dergi ve ansiklopediden yararlandığını, %11,3'ü annesinden bilgi edindiğini ifade etmiştir. Pınar ve arkadaşlarının^[18] %52,4'ü kadın, %47,6'sı erkek katılımcılarla yaptıkları çalışmada öğrencilerin %59'unun cinsel sağlıkla ilgili daha önce bilgi aldıkları, bilgi kaynağı olarak medya, internet ve arkadaş gibi aile dışı kaynaklara başvurdukları görülmüştür. Çalışmamızda ise öğrencilerin %58,14'ü cinsellikle ilgili bilgileri yazılı/görsel basından, %50'si okuldan, %44,19'u sağlık personelinin ve %18,6'sı aileden edindikleri sonucu bulunmuştur. Literatür incelendiğinde, cinsel sağlık/üreme sağlığı hizmetlerinde yazılı-görsel basın ve arkadaş ortamının bilgi kaynağı olarak ön plana çıktığı görülmektedir. Yazılı-görsel basın, gençlerin cinsel konularda bilinçli karar vermelerini sağlayabilecek bir bilgi kaynağı olması gerekirken, zaman zaman yanlış bilgiler vererek gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı konularında yanlış bilgilenebilirine yol açmaktadır.^[18] Gençlerin cinsellikle ilgili konularda doğru bilgiye ulaşması yazılı-görsel basında cinsellikle ilgili doğru bilgilerin daha fazla yer almasına bağlıdır.

Gibbs ve ark.^[29] gençler üzerinde yaptığı bir çalışmada, evlilik öncesi cinsel ilişkinin kabul edilebilirliğinin düşük

olduğunu, ancak bölgesel farklılıklar, ileri yaş, kentsel yaşam, internet kullanımı ve toplumun evlilik öncesi cinsel ilişkiye yönelik algısı gibi faktörlerin kabul edilebilirliği etkilediğini saptamıştır. Çetin ve ark.'nın^[30] yaptığı çalışmada medyanın genç yaşta ve evlilik dışı yaşanan cinsel ilişkide önemli rolü olduğu belirtilmiştir. Cinsellikle ilgili konulara televizyon/sinemada çok fazla yer verilmesinin bireylerin erken yaşta cinsel ilişkiye girme ihtimalini arttırdığı ileri sürülmektedir. Özkan ve ark.'nın^[10] yaptığı çalışmada, ilk cinsel deneyimin yaşanmasında erkekler için fiziksel zevk, merak ve deneyim kazanma isteğinin, kızlar için ise aşkın ilk sıralarda geldiği, cinsel tutum ve davranışlarında belirleyici olan etkeninse cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma, aile baskısı ve dini kuralları olduğu bulunmuştur. Derya ve ark.'nın^[6] yaptığı bir çalışmada ise öğrencilerin yarısı cinsellik konusunda baskılayıcı bir toplum yapısına sahip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %92,8'i kültürel yapının, %74,6'sı ise dini inanışların cinsellikle ilgili konularda davranış geliştirmede önemli faktörler olduğunu düşünmektedir. Evcili ve arkadaşları^[7] çalışmasında öğrencilerin cinsel deneyim yaşamalarına engel olan faktörlerin bireysel değerler, dini inançlar, ailesel faktörler ve karşı cinse güvensizlik olduğunu bulmuştur. Çalışmamızda ise öğrenciler dini inançlarının ve kültürel yapının cinsel ilişki yaşamalarına engel olduğunu ifade etmiştir. Literatür incelendiğinde dini kuralların ve kültürel yapının gençlerin cinsel yaşamlarını büyük ölçüde etkilediği görülmüştür.^[7,13] Ülkemizin, İslam kültürüyle yaşamasının yanı sıra hızlı bir Batılılaşma sürecinde olmasının bu duruma sebep olabileceği düşünülmektedir.

Gençlerin cinsellikle ilgili konularda doğru bilgilere ulaşabilmesinde okula dayalı eğitim programları son derece önemlidir.^[31] Esen'in^[32] cinsel sağlık eğitiminin etkinliğini değerlendirdiği bir çalışmada cinsel eğitim alan öğrencilerin "Cinsel Sağlık Bilgi Testi" puanlarında anlamlı bir artış olduğu görülmüştür. Bir başka çalışmada cinsel sağlık ile ilgili bilgi alan üniversite öğrencilerinin cinselliğe ilişkin bilgi düzeyleri cinsel eğitim almayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.^[33] Çalışmamızda sınıf düzeyleri arttıkça öğrencilerin cinsel bilgi düzeylerinin arttığı görülmüştür. Öğrencilerin öğrenimleri süresince aldıkları eğitimin buna katkı sağlamış olabileceği düşünülmektedir.

Gençlerin sağlıklı cinsel davranış geliştirmelerinde anne-babalarının davranış ve tutumlarının önemli olduğu bilinmektedir.^[30,34] Metin'in^[28] üniversite son sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada cinsel konuların aileyle konuşulabildiğini belirtenlerin oranı yalnızca %38,7 olarak bulunmuştur. Anne/babalarına kendini yakın hissedenden gençlerin erken yaşlarda cinsel ilişki yaşama oranlarının daha düşük

bulduğu bilinen bir durumdur.^[35] Çalışmamızda öğrencilerin %79,07'si cinsellikle ilgili konuları ailesi ile rahatça konuşamadığını belirtmiştir. Sağlıklı cinsel gelişim açısından, gençler ile anne-babaları arasında cinsel konuların açık bir şekilde konuşulabilmesinin ve bu konuda ebeveyn rehberliğinin yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Ülkemizde çoğu zaman göz ardı edilen "cinsellik" ve "bekâret" kavramı günümüzde halen önemini korumakta ve eş seçimlerinde büyük rol oynamaktadır.^[7,19,36] Evcili ve arkadaşlarının^[7] yaptığı çalışmada öğrencilerin %85,1'inin evlilik öncesi cinsel ilişki yaşanmasını doğru bulmadığı ve %82,9'unun bekârete önem verdiği görülmektedir. Öğrencilerin %81,2'si kadınların, %66,9'u erkeklerin ilk cinsel deneyimlerini evlilik öncesi yaşamalarını uygun bulmamakta, %74'ü evleneceği kişinin bakir olmasına önem verdiğini ifade etmektedir. Çalışmamızda öğrencilerin %51,16'sı evlenmeden önce kişilerin birbirlerini cinsel yönden tanımasını doğru bulmadıklarını, %70,93'ü evleneceği kişinin daha önce cinsel birlikteliği olmasından rahatsızlık duyacaklarını ifade etmiştir. Tokuç ve arkadaşlarının^[5] 2011 yılında sağlık yüksekokullarında öğrenim gören toplam 338 ebeklik ve hemşirelik öğrencisi ile yaptığı bir çalışmada, öğrencilerin evlilik dışı cinsel ilişki konusundaki görüşleri araştırılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin %69,2'si bir kadının evlendiğinde bakire olması gerektiği, %66,9'u evlenmeden önce cinsel ilişkiye girilmesinin yanlış olduğu, %63,6'sı evlilik dışı cinsel ilişkilerin ahlaki ve kültürel değerlerimizi tahrip ettiği ifadesine katıldıklarını belirtmiştir. Aynı çalışmada öğrencilerin %49,7'si erkeğin evlenmeden önce cinsel ilişkiye giren bir kıza saygı göstermeyeceğine ve %45,9'u evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmanın ve bakire olmanın kişinin saygınlığını arttırdığına katıldıklarını belirtmiştir. Civil ve Yıldız'ın^[22] çalışmasında bekâret ve evlilik öncesi cinsel birlikteliğe ilişkin öğrencilerin görüşleri incelendiğinde; bekâreti çok önemli gördüğünü belirtenlerinin oranının %60,5 olduğu, kadında evlilik öncesi cinselliğe yalnızca %39,8'inin olumlu baktığı, buna karşın erkekte evlilik öncesi cinselliğe olumlu bakma oranının %64,8 olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde çalışmamızda öğrencilerin %53,49'u kadının evlendiğinde bakire olması gerektiğine, %39,53'ü kadının bakireliğinin erkeğin kadına olan güvenini pekiştireceğine ve %55,81'i evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmanın kişinin saygınlığını artıracığına katılmışlardır. Literatür incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun evlilik dışı cinsel ilişkiyi doğru bulmadıkları, evlilik öncesi cinsel ilişkiden kaçınmanın sağlıklı bir yaşam biçimi olduğu ve kişinin saygınlığını artırdığını düşündükleri görülmektedir. Sonuçlar ülkemizde cinselliğin yalnızca evlilik kurumu içinde yaşanabileceği görüşünü desteklemektedir.

SONUÇ

Ebelik, topluma gerekli bakım ve danışmanlık hizmetleri sunarak kadın sağlığının korunması ve geliştirilmesini amaçlayan bir meslektir. Ebeler, cinsel sağlık/üreme sağlığı hizmetlerini vererek gençlerin cinsellikle ilgili konularda doğru bilgiye sahip olmalarında ve toplum sağlığını yükseltmede kritik bir noktada bulunmaktadır. Geleceğin sağlık çalışanları olan ebeler öğrencilerinin sağlık düzeylerini yükseltmek için mezuniyet öncesi ve sonrası güvenli cinsellik hakkında eğitimler yapılması gerekmektedir. Bu eğitimlerle öğrenciler; cinsellikle ilgili konularda karar verebilme, kararlarının sorumluluğunu üstlenebilme, karşılaştığı sorunlara profesyonelce davranabilme ve gerektiğinde destek alabilme gibi konularda güçlendirilmelidir. Çalışmamızda öğrencilerin cinsellikle ilgili bilgileri en çok yazılı/görsel basından ve okuldan edindikleri görülmüştür. Konu ile ilgili medyanın alacağı önlemlerle cinselliğin yanlış ifade edilmesinin önüne geçilmelidir. Öğrencilerin toplumsal değer yargılarının, verecekleri hizmeti etkilememesi amacıyla cinsel sağlıkla ilgili gereksinimleri saptanmalı, gereksinim duydukları konulara yönelik eğitimler planlanmalı ve sunulmalıdır.

Sunum

*Bu araştırma, 03-05 Mayıs 2018 tarihlerinde Amasya'da düzenlenen 5. Uluslararası & 9. Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Hakem Değerlendirmesi

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması

Yazarlar çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek

Herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Peer-review

Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest

No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure

No financial disclosure was received

KAYNAKLAR

1. Demirezen E, Coşansu G. Adölesan çağı öğrencilerde beslenme alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Sted* 2005;14:174–8.
2. Kaya F, Serin Ö, Genç A. Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin cinsel yaşamlarına ilişkin yaklaşımlarının belirlenmesi. *Kor Hek* 2007;6:441–8.
3. Varol Saraçoğlu G, Erdem İ, Doğan S, Tokuç B. Youth sexual health: sexual knowledge, attitudes, and behavior among students at a university in Turkey. *Noro Psikiyatı Ars* 2014;51:222–8. [CrossRef]
4. Set T, Dağdeviren N, Aktürk Z. Ergenlerde cinsellik. *Genel Tıp Derg* 2006;16:137–41.
5. Tokuç B, Berberoğlu U, Varol Saraçoğlu G, Çelikkalp Ü. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin evlilik dışı cinsel ilişki, istemli düşüklük ve kontraseptif kullanımı konusundaki görüşleri. *Türkiye Halk Sağlığı Derg* 2011;9:166–73. [CrossRef]

6. Aksoy Derya Y, Timur Taşhan S, Uçar T, Karaaslan T, Akbaş Tunç Ö. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların cinsel tabulara etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg* 2017;6:1–8.
7. Evcili F, Cesur B, Altun A, Güçtaş Z, Sümer H. Evlilik öncesi cinsel deneyim: Ebelik bölümü öğrencilerinin görüş ve tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg* 2013;2:486–98.
8. Karabulutlu Ö, Kılıç M. Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg* 2011;14:39–45.
9. Gürsoy E, Arslan Özkan H. Türkiye'de üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin "namus" algısı. *Psikiyatri Hemşireliği Derg* 2014;5:149–59. [CrossRef]
10. Özcan S, Aras Ş, Şemin S, Orçın E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin cinsel tutum ve davranış özellikleri. *DEÜ Tıp Fakültesi Derg* 2004;18:27–39.
11. Adhikari N, Adhikari S, Sulemanec Nİ. Premarital sexual behaviour among higher secondary students in Pokhara Sub-Metropolitan City Nepal. *Sexual Health* 2018;15:403–7. [CrossRef]
12. Haskan Avcı Ö. Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi ilişkilerde problem yaşadıkları ve eğitim almak istedikleri konular. *Ege Eğitim Derg* 2014;15:279–99. [CrossRef]
13. Eşsizoglu A, Yaşan A, Yıldırım EA. Erkek üniversite öğrencilerinde evlilik öncesi cinsel deneyimler ve deneyimlerin tutucu cinsel inançlarla olan ilişkisi. *New Symposium J* 2009;47:80–90.
14. Bulut F, Gölbaşı Z. Adölesan kızların cinsellikle ilgili konularda anneleri ile olan iletişimlerinin değerlendirilmesi. *TAF Prev Med Bull* 2009;8:27–36.
15. McCarraher DR, Packer C, Mercer S, Dennis A, Banda H, Nyambe N, et al. Adolescents living with HIV in the Copperbelt Province of Zambia: Their reproductive health needs and experiences. *PLoS ONE* 2018;13:e0197853. [CrossRef]
16. Ejder Apay S, Balcı Akpınar R, Arslan S. Öğrencilerin cinsel mitlerinin incelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg* 2013;16:96–102.
17. Giray H, Kılıç B. Bekar Kadınlar ve Üreme Sağlığı. *Sted* 2004;13:286–9.
18. Pınar G, Doğan N, Ökdem Ş, Algıç L, Öksüz E. Özel bir üniversitede okuyan öğrencilerin cinsel sağlıkla ilgili bilgi tutum ve davranışları. *Tıp Araştırmaları Derg* 2009;7:105–13.
19. Kahyaoglu Süt H, Aşçı Ö, Gökdemir F. Hemşirelik bölümü yaz okulu öğrencilerinin cinsel tutumları ve etki eden faktörler. *TAF Prev Med Bull* 2015;14:315–23.
20. Aygün D, Açıl H, Yaman Ö, Çelik Yılmaz A. Üniversitede okuyan kadın öğrencilerin cinsel mitler ile ilgili görüşleri. *Androl Bul* 2017;19:44–9. [CrossRef]
21. Bozdemir N, Özcan S. Cinsellik ve cinsel sağlığa genel bakış. *TJFMPC* 2011;5:37–46.
22. Civil B, Yıldız H. Erkek öğrencilerin cinsel deneyimleri ve toplumdaki cinsel tabulara yönelik görüşleri. *DEÜn Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Derg* 2010;3:58–64.
23. Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD). Gençlik ve Cinsellik Bilgilendirme Dosyası: 7. Erişim: <http://www.cetad.org.tr/CetadData/Books/43/pdf-dosyasini-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf>
24. Ersay RA, Tortumluoğlu G. Türkiye'de ergen ve gençlerde üreme sağlığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Derg* 2006;3:1–13. Erişim: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/viewFile/51/50>
25. Tuğut N, Gölbaşı Z. Cinselliğin değerlendirilmesi: hemşireler için öneriler ve klinik stratejiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Derg* 2014;11:59–64. Erişim: <http://www.kuhead.org/jvi.aspx?pdire=kuhead&plng=tur&un=KUHEAD-27146>

26. Şimşek Z, Koruk İ, Altındağ A. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin riskli sağlık davranışları. *Toplum Hekimliği Bülteni* 2007;26:19–24.
27. Eze IR. Adolescents' attitude towards premarital sex. *Med J Soc Sci* 2014;5:491–9. [CrossRef]
28. Metin Z. Üniversite son sınıf öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı bilgi düzeyleri. Okan Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: 2015.
29. Gibbs SE, Le LC, Dao HB, Blum RW. Peer and community influences on the acceptance of premarital sex among vietnamese adolescents. *J Paediatr Child Health* 2014;50:438–43. [CrossRef]
30. Korkmaz Çetin S, Bildik T, Erermiş S, Demiral N, Özbaran B, Tamar M, Aydın C. Erkek ergenlerde cinsel davranış ve cinsel bilgi kaynakları: Sekiz yıl arayla değerlendirme. *Türk Psikiyatri Derg* 2008;19:390–7.
31. Bulduk S, Esin N, Umut N. Adölesanların HIV/AIDS bilgi düzeyleri ve hastalığa karşı sosyal önyargıları. *Sted* 2006;15:139–43.
32. Esen E. Lise öğrencilerine yönelik cinsel sağlık eğitimi programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı, Doktora Tezi. İzmir: 2015.
33. Siyez DM, Siyez E. Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Türk Üroloji Derg* 2009;35:49–55.
34. Kıran Yılmaz F. Anneden-kızına cinsel sağlık eğitimi programının etkinliğinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek lisans Tezi. Ankara: 2011.
35. Stark L. Early marriage and cultural constructions of adulthood in two slums in Dar es Salaam. *Cult Health Sex* 2018;20:888–901. [CrossRef]
36. Kömürcü N, Demirci N, Yıldız H, Gün Ç. Türkiye'deki hemşirelik dergilerinden cinselliğe bakış: bir literatür incelemesi. *HEAD* 2014;11:9–17. Erişim: <http://www.kuhead.org/jvi.aspx?pdire=kuhead&plng=tur&un=KUHEAD-25238>